

Bécs, Kedden, Május 25-dikén, 1824.

Spanyol Ország.

Párizsi Ujság-levelek f. h. 12d. közlik a' s'gen emlegetett köz bocsánatról szóló tudósítást, melyet Ő catholicus Felsege Május' elsőjén bocsátott közre Aranjuezbén, 's az azt közönségesse tevő királyi Decretumnak végezetét a' következendő módon adják elő: „Spanyolok! Kövessétek Királyotoknak példáját, ki a' tévelygéseket, háladatlanságokat, és sérelmeket, minden más egyéb kivételek nélkül, mint a' mellyeket a' Státusnak köz java és csendessége parancsolólag megkívannak, mind megbocsátja. Meggyőztetek a' pártosságot és a' fejtelten uralkodást; de nem kevésbé félelmes veszedelem vagyon még hátra, u. m. a' visszavonás, mellyen hasonlóképen erőt kell vennemek. Áldozzatok fel a' gyűlöletet és személyes torsalkodásokat, az egyetértés' hasonlíthatatlan jótéteményének és a' belső békeességnek. Ne felejtkezettek meg róla, hogy a' belső egyetlenség és visszálkodás, a' vilagon a' leghatalmasabb Országokat is vég pusztulásra juttaták. Csendesség és a' törvényeknek való teljes engedelmisség nélkül lehetetlen az Igazgatásnak állandó lábra állani, 's a' köz boldogság kimerített külföldnek megújítani. Mindezekfelett lehetetlen újra helyreállítani a' bizodalmat, a' mesterség üzésének és gazdagságnak ezen szülő anyját, a' hitelnak egyedülvaló istápját, melly a' Státusnak segéd külföldt megsokasítja. Bizodalom nélkül a' ti tőkepenzeitek 's mun-

kas karotok idegen földnek mivelésére és gazdagítására költöznének, 's kopáron hagynák ezen földet, mellyet eleitelenek virtusai a' becsület és hívség példás földének helyogezének. Cselkedjétek hogy a' félszigeten tökéletesen helyreállított rend, legyen előljáró postája a' ti közöttetek és a' veletek meghasonlott Amériki rokonaitok között való megbékélésnek. — Maradékai ti azon nagy férfiaknak, kik dicsőséges Országunkat megfundálák és magas fényre emelék, 's a' spanyol nevet az egész vilagon elterjesztették, ne hagyjátok ti rongált hazát, 's gyalazattal tetézett nevet örökségül gyermekeitekre! Szedjétek elő veletek született erőteket, hogy Spanyol Országot újra felsegélhessétek azon elgyengüléséből, mellyre azt szomorú történetek juttaták. Az Igazgatás' ereje is oltalmazni fog ezentúl benneteket a' pártos mozgások és lázadások ellen, 's minden irgalom nélkül a' törvénynek fegyvero fog szállani azoknak fejekre, kik az elmúlt zűrzavarokat megújítani merészelnék. Ne hallgassatok azon hűségteleneknek tanácsaira, kiknek talánhasznok forog a' ti egymástól való elidegenítetésekben, hogy benneteket veszedelembe buktassanak, 's abban megakadályoztassanak, hogy Amériki rokonaitoknak, kik a' fejtelten uralkodásnak 's némelly tapasztalatlan 's gaz gondolkozású lázasztóknak áldozatai, mint valátok ti magatok is, segéd kezeket nyújthassatok. Ha hogy Királyotoknak az ő uralkodása' első esztendejében, az isteni gondviselés' kimagyarazhatatlan útjai

szerint, oly sok keserű napok jutának sorsúl; csatoljátok hozzája mostan magatokat, hogy a' jövődő napok, a' boldogságnak, szerencsének 's azon igyekezettel szentelt napjaira lehessenek, melly szerint a' békesség' gyümölcse a' mesterségek gyakoroltassanak, 's Spanyol Ország az ő hajdani dicsőségét, Koronám a' maga fényét, a' vallás az ő szelid uradalmát, 's sanyargatott 's erejéből kivett népeim nyugodalmokat és a' dolgoknak hőviben lételét, mellyekre magokat megkülönböztetett hívségek 's vitéz állhatatosságok által annyira érdemeselkétevék, újra megnyerhessék."

(Ki ragynak véve az említett közboosanat' jótéteményei alól: a' Leon szigetbeli katona-lázadásnak fejei; a' Cortesi-gyűlés' azon tagjai, mellyek Szevillában a' Király' letétetésére voksolának; a' Spanyol Országnek különböző részeiben p. o. Madridban 's több más helyeken indított katona-lázadásnak fejei; a' Vinuesa gyilkosai, Eliónak bírái; 's a' Granadai tömlöczökben történt mészárlásoknak indítói).

Az Etoile így ír Madridból f. h. 4dikéről: „Azon veszedelemnek eltávoztatása végett, mellyet a' Külföldről a' Felsőszigetre bélopott némelly könyvek szerezőnek, a' Király Ápr. 11d ezt rendelte: A' határszéleken lajstromot kell vinni mind azon könyves-ladákrol, mellyek a' Madridi avvagy egyéb helyekbeli könyvárosokhoz és kereskedőkhez útasíttatnak. Mind azon könyvek, mellyek a' megtiltattaknak lajstromában találtatnak, 's a' mellyeknek behozattatások világosan megengedve nincsen, letartóztassanak. Az engedelem valamelly munka' bévitetésére nézve csak úgy adatik-meg, ha annak egy nyomtatványát elébb a' Censura-bívtal megvísálgatta. Ha valamelly könyvnek birtokosa, esztendő lefoletta alatt ezen engedelmet ki nem eszközölné,

könyve elconfiscáltatik. A' tiltott könyveket azon Megyebeli Püspöknel kell letenni, mellyben azok lefoglaltattak, 's a' ki efféle könyveket hoz-té, azoknak elvesztésén kívül még 500 aranyat is tartozzék fizetni, 's ha újra ilyen tetto merészelné vetni a' fejét, akkor többre büntettetik, 's a' környülállások szerint testiképen is megfenyítetik. Ez a' tilalom kiterjed egyes könyvlevelekre, és a' könyveket takaró papirosokra is, tapasztalásból tudván, hogy már némellyek illy módokon tudák elkerülni a' törvény' büntetését. A' rézmetszések, festések, rajzolatok, hasonlóképen alájavettének a' feljebbi tendszabásnak. A' melly magányzó személyek tiltott könyvel bírnak, tartoznak azt két hónap alatt a' Megyejékbeli Püspököknek beadni. A' Castiliai tanács' előlölője, a' Cancelláriak' Igazgatóji és a' Püspökök, ha hogy szükségesnek fogják tartani, a' közönséges könyvtárakat 's a' könyvárosok' lerakó-boltjait megmotóztathaják."

Spanyol Amerika.

A' Diário de Mexico nevezetű Jan. 27dikei Ujságnak toldalékjában hol a' Mexicói Congressus' üléseiről tétetik jelentés, az 544d lapon, a' következők mindenféle tekintetben nevezetes ponttaláltatik: „A' Mexicói külső dolgokra ügyelő Miniszter a' Congressussal a' Nagy Britanniai Biztosságnak egy jelentését közlé, mellyben ez úti-leveleket kér, 's minden eddig volt egybeköttetést és szerződést semmibe menteknek nyilatkozatki, nem akarván tovább maradni egy olyan Országban, mellyben a' hadi fenyték nem tiszteltetik, a' hivatalos tisztségek iránt nincsen meg az illető engedelmesség, és a' hol a' kedvetlen állapotra jutott európai Spanyolok teljeséggel nincsenek látorságban."

pán Kovács Antal Úr, ki díszes pályafutását a köz szolgálatban régtől fogva folytatja, hanyatló ereje 's egészsége miatt, a' hivatal-viselésre Fő-Ispáni hatalom által kijegyzendő férjfiak' sorából, magát kibagyatni kívánván; megválasztattak a' voksok' többsége szerint: Első Al-Ispánnak Saardi Somsich Pongrácz Úr; Második Al-Ispánnak Nádasdi Sárközy István Úr; Fő Adószedőnek Thulman Pál Úr; Számvevőnek Szalay Lajos Úr; Fő Tiszti Ügyésznek Siklósy Victor Úr; Al-Tiszti Ügyésznek Thassy Károly Úr. — Igali Járásban: Fő Szolga Birónak Siklósy József Úr; Al Szolga Biráknak: Svastics István és Zichy János Urak; Esküdtelnek: Antal Farkas, és Kazay Károly Urak; Adószedőnek Svastics Pál Úr. — Kaposi Járásban: Fő Szolga Birónak Szalay József Úr; Al Szolga Biráknak: Bárány Boldizsár és Záborszky Imre Urak; Esküdtelnek: Szakmáry József és Thewely László Urak; Adószedőnek László József Úr. — Szigeti Járásban: Fő Szolga Birónak Gaal József Úr; Al Szolga Birónak: Hjú Bakó Farkas és Mérey Emmánuel Urak; Esküdtelnek: Dóczy János és Bereczk Antal Urak; Adószedőnek Skerlecz Antal Úr. — Babolcsai Járásban: Fő Szolga Birónak Sárközy Lajos Úr; Al Szolga Biráknak: Vasdinyei József és Siklósy Mátyás Urak; Esküdtelnek: Nagy Mihály és Sárközy Sándor Urak; Adószedőnek Bersenyi István Úr. — Marczali Járásban: Fő Szolga Birónak: Véssey Ferencz Úr; Al Szolga Biráknak: Domanczyk Ferencz és Tallián József Urak; Esküdtelnek: Királyi György és Bereczk Imre Urak; Adószedőnek Paizs Antal Úr. — Járásbeli Biztosoknak: Fonyó Benedek, Vajda Imre, Németh István; Kelemen Tamás és Berenczk János Urak; Archiváriusnak: Lakics Zsigmond Úr.

— Fő-Jegyző Igmándy Antal Úr, és első Al-Jegyző Sárközy Albert Úr, eddig viselt hivatalaikban megerősítve, második Al-Jegyzőnek Paizs Boldizsár Úr kineveztetett, 's számos Táblabíráskotték-le időközben a' hitet. — A' tisztválasztás' ideje alatt, Fő-Ispáni Helytartó Ó Exclja, naponként száznál több személyeket méltóztatott pompás asztalához. Különös említést érdemel azon fényes bál, melyet a' Tek. Rendek Ó Exclja iránt való tiszteletok' a' jeléül Vármegye palotájában Május' 6-dik napján adták, mellyben a' külső rend és a' Nemes vendégek' fogadásában mutatott serény gondosság megbizonyította, hogy a' jó ízlés, barátságos bizodalom, és nyíltszívűség itt, mint hazájokban, tenyésznek és virágoznak. Több Nemes Ifjak, kik ügyességeket a' nemzeti tánczban próbára tettek, köz figyelmet és meglegedést nyertek. Főképen pedig Ó Excljának 's kegyes Grófnójának jelenléte, a' mulatságok' különböző osztályaiban való szíves részvétel, és azon nyájas leereszkedés, mellyel a' gyülekezet' minden tagjaihoz viseltetni méltóztatott, olly szívreható erejűek valának, hogy a' fő Nemesek, a' köz öröm által elragadtatván, az Ifjúság' díszes csoportjaiba vegyülének, 's lankadozó erejükről mintegy megfejtkezvén, táncznak eredének. — Egy szóval mind azt, valamint egy nemes Nemzet válogatott gyülekezetben, a' kölcsönös szereteten 's barátságon épült bizodalom, és a' szerencsésen egyesített erő 's egy célra törekedő igyekezet mutathat; látni és tapasztalni lehetett Somogyban: mellyeknek eszözlésére egyedül a' szabadon érző, Hazáját 's Fejedelmét híven szerető Nép alkalmasok.

Osgyánból (Ns. Gömör-Vármegyében) f. h. 16dikaról következően tudótatunk: Ezen hónapnak 15d. napján, be-

éses életének 80d évében öt hónapokig tartó sínlődése után költözött-el a' boldogabb életre, amaz, a' tudós világ előtt ismeretes deák Vers - szerző Fő Tiszt. Török József Úr, B. Szűz Máriának Bersi Apátja, Rosnyói sz. Szék' és több T. N. Varmegyék' Táblabiraja. Született ő Érseki Eger Városában, szegény de igen becsületes szüléktől. A' szelidebb tudományokat szülötte helyén szírta, bölcselkedés' pályáját pedig Pozsonyban végezvén, az Esztergomi fő Megyében Papi Rendbe avattatott. Rima Szombat városában amaz 1771 - ben történt szomorú változás után, mint Segéd-Pap szolgálni kezdett, és csakhamar Várgedei Plebános lett. De a' néhai dicsőségesen uralkodott Mária Therézia Királynénk által az Esztergomi igen tágas kiterjedésű fő Megyéből, három új Székes Püspöki Megyék kizszakasztatván, és így a' mi Török Józsefünk a' Rosnyai Megyéhez esvén, az ő nagyra-menetelének igen száraz mező jutott. De így is nem sokára Rima - Szombati Plebános és Kis-Honthi Al - Esperest lett, a' hol 34 évekig szakadatlanul és buzgóan az Isten' szent ígését hirdette, még pedig úgy, hogy minden Valláson és Renden lévőknek szeretetét és tiszteletét megnyerte. Az új Tek. Káptalannak Kanonokjai között üresség nem esvén, ő oda fiatal korában nem juthatott, 's később helyéből mozdulni nem kívánt; de a' hivatalában való nagy szorgalom, buzgóság és nyughatatlanság, annyira elerötlenítették, hogy testének erőtlenségét érezvén 1808 - ban szeretett híveitől bucsút vett, 's szomszéd Osgyán helységbe Mélt. Báró Luzentzky János Ezeredes Fő Kapitány Úrhoz költözött, hol a' tisztelt Méltóság által 16 évek oltá ápolgattat-

ván, csendes magányban és olvasásban töltötte agg korát. A' Felség Bersi Apátsággal, és esztendei öt száz ft fizetéssel tisztelte-meg. Hogy feljebb nem lépett, oka egyedül a' nem vágyódás, és ön sorsával való megelegetedés. Tudják jól, kik érdemeit közelebbről ismertek hogy semmi kecsegtetéssel és ígéretekkel reá nem vehették a' foljebb való lépésre, többre becsülvén jótévő Mecénásának ápolgatásait fényes hivataloknál. Adjon Isten Hazánkunknak sok illy nagylelkű hazafiakat, kik a' virtust és Tudósokat így ápolgatják! A' tudományok' körében millyenek érdemei csak azok nem tudják, kik a' Nelson dicsőséges Abukiri győzedelméről, a' néhai csász. Nagy Hercegné Mária Paulownának, a' mi szeretett Felséges Cs. K. Fő Herceg Nádor-Ispánunkkal való menvegzőjéről, később pedig szomorú halálára írt gyász verseit; 's több gyönyörű munkáit becselt szerint nem olvasták. Az ő Ovidiusi könnyűséggel, elmésséggel és deáksággal költött versei valóban kevésységére lehetnek a' két magyar Hazának. Folyó írásban latán nyelven Cicecrónak vetélkedő társa volt; bizonyosságai a' kikkel valaha levelezett. A' predikáló - székben Arany - száju sz. Jánost képezte, és nemzeti nyelvünkön valóságos Demosthenes volt. És ez annál halhatatlanabbá teszi, hogy a' szerencsés Orátor ritkán nagy Poéta, 's legalább e' részben Cicerót feljülmulta. Az ő nyájas társalkodása, felebarátja iránt való tiszta indulatja, mindeneknél becsültetett, szerettetett. Mondjuk mi is reá Ovidiussal, a' kinek láng eszéhez közölitett:

„Ossa quieta precor, tuta requiescant in
urna
Et sit humus cineri non onerosa tuo.“